





დიან და საქმეც კარგად გაიჩალება.  
იმედი უნდა ვიქანიოთ, რომ ჩვე-  
ნი მოძმენი არ დაივიწყებენ, თუ რა  
ტანჯვით და ვაი-ვაგლახით დარჩა  
იმათ ეს ჯერ კიდევ დაუსრულებე-  
ლი გამარჯვება, და პირადის ინტერე-  
სებისათვის საქმეს არ წააჩდენენ.

პეტრე პავლიძე

ნავოზეგალლი კეცე

შარშან ზაფხულს ტფილისი იყო  
მოწამე შესანიშნავის დღესასწაული-  
სა: საქართველოს დედა ქალაქში იუ-  
გეს ძეგლი რუსეთის გამოჩენილს პო-  
ეტს ალექსანდრე პუშკინს. ეს მეორე  
ძეგლია, რომელიც ამშვენებს და ამ-  
კობს ჩვენს მოხუცებულ ქალაქს:  
პირველი ძეგლი დაუდგეს სამოქალა-  
ქო ასპარეზზედ მოღვაწეს, კავკასიის  
მთავარ-მართებელს ვარანცოვს და  
მეორე—ლიტერატურის წარმომად-  
გენელს — პუშკინს. ძეგლის აგება  
იმის ნიშანია, რომ ერი აფასებს ქვე-  
ყნისთვის მშრომელთ და აგვირგვი-  
ნებს მათ მოღვაწეობას ჩამომავალთა  
საყრდენისადლებოდ. რამდენადც ერი  
მეტად არის განათლებული, იმდენად

იიანთ-სკოლის. განა ამ გვარი  
ულ-გაშლილი და შეძლების გვა-  
რად დახმარება საბუთს არ გვა-  
ლევს ვიფიქროთ, რომ ჩვენი ერი  
რ დაივიწყებს გაიღოს წვლილი იმ  
აცის სახელობაზედაც, რომელიც  
შეადგენს მის - სიქადულს და დიდე-  
სა?! ჩვენი იმედი მარტო ოცნება-  
ი არ არის, — მას აურთოვანებს ბე-  
რგან გამოთქმული სურვილი — აეგოს  
ეგლი შოთა რუსთველსაო. ეს სურვი-  
ლი პირველად გამოითქვა ერევანში  
და უკვე შეიკრიბა იქაურ გადახვე-  
რილ ქართველთა შორის ხუთ თუმ-  
ამდის. როგორც კი შესდგება სა-  
ირო კომისია შესაწირავის მისაღე-  
ად, ერევნელები მაშინვე ამ ფულს  
უთვინილებისამებრ გამოჰქვანიან.  
ხლა უნდა შესდგეს ტფილისში პა-  
ტის თაყვანისმცემელთა კომისია,  
ომელიც გამოიტანს მთავრობისაგან  
ებას ხელის მოწერა გაპეართოს თა-  
ხის შესაყენებლად. დარწმუნებულ-  
ი ვართ, რომ ფრთი და პატარა,  
ეძლებისამებრ, შეიტანს წვლილს  
ოეტის ძეგლის ასაგებად და მით  
აამტკიცებს მისს სიტყვების შეგნებას:  
რასაცა გასცემ — შენია,  
რაკა არა — და არ ერთობა.

2. 5.

საქართველოში ერთს პოეტს ეკუ-  
თვნის პატივისცემა და დიდება,  
ვიდრე აქამდის მას წილად პხვე-  
ლრია. მე მოგახსენებთ გეფხას-  
ტყაოსნის დამწერზედ — შოთა რუ-  
სთველზედ. ყველას ჩვენგანს თა-  
ვი მოაქვს ამ პოემით, ამოღე-  
ბულ ძელგან აზრებს და სიტყვებს  
თავმოწონებით ვამბობთ და ვამკობთ  
ჩვენს სიტყვა-პასუხს. უცხოელებს თა-  
მამად ვუჩვენებთ შოთას ნაწერებს  
და მით ვაცნობებთ წარსულის ღიღს  
ნაპერწერალს. ჩვენთვის, „ვეფხის-  
ტყაოსნი“ დაუშრობელი წყა-  
როა ენის შესასწავლად, აზრისა და  
გრძნობის გასაბრწყინებლად, იგია სა-  
უკეთესო ნაშთი საქართველოს ოქროს  
დროის ლიტერატურისა.

ამისთანა დიალუ პოეტის აქამდის  
არ უდგია ძეგლი იმ ერის ქალაქში,  
რომლის დიდებასაც იგი მგოსანი შე-  
ადგენს და რომელსაც შესძლებია  
დააფასოს უცხო ქვეყნის მწერალი  
და მოღვაწე. ჩვენი ხელ-მოკლეობა  
პირველი და უმთავრესი მიზეზია იმ-  
გვარის პოეტის დაუმსახურებელის  
მივიწყებისა. მაგრამ ნუ დაივიწყებთ,  
რომ ღარიბ ქართველს გული მეტად  
მდიდარი აქვს და მუდამ მზად არის  
კეთილის საქმისათვის თავისი წვლი-  
ლი შესწიროს. ამას თვალსაჩინოდ  
ამტკიცებს ის სწრაფი გულმტკიცნე-  
ლობა, რომლითაც ჩვენი ერი მიეგე-  
ბა და დაეხმარა ფულით სხვა-და-სხვა  
დაარსებულ ფონდების გაძლიერებას.  
ამას წინადიკრიბებოდა და ახლაც იკრი-  
ბება შესაწირავი ბაქოძის, ბარათა-  
შვილის, დავითაშვილის, ყაზბეგის  
სახელობაზედ, აგრელვე „წერა-კი-  
თხვის საზოგადოების“, წინამძღვა-

რომ ივაჭროს, ნასწავლი არ არის, რომ სამსახურში შევიდეს; ერთის იტყვით ბევრი მათგანი ძლიერ ხელ-მოკლედ სცხოვრობს, ძლიერ დიდი სიღარიბეშია; ზოგი დღიურ მუშად გადის, ზოგი გადმოსახლების შემდეგ მისჩვევია ხელობას: დურგლობას, კალა-ტოზობას, ჩოხის ქილების (მასრების) თლას, აგურის, კეთებას და ზოგი ისევ რჩეულობს მიწის მუშაობას, ქირიობს სამუშაოდ მიწას და ასე ამ გვარად, როგორც არის, სულს იბრუნებენ, ისე რომ კაცი ვერ შენატრებს მათ მდგომარეობას. ქა-ლაქის ღარიბს სოფლის ღარიბი სჯობია. ეგეთ ღარიბს მრევლს ამ ცოტა ხანში კარგა ხარჯი მიადგა: იმათ ჰქონდათ ასაშენებელი ქვიტკი-რის ეკულესია და, რასაკვირველია, შენობაში ისინიც უნდა შესწეოდნენ და კიდეც, თუ ვისმეს რამე შეე-ძლო, შეეწივნენ და მშვენიერი თლილი ქვის ეკულესია აუშენდათ. ამ ეკულესის აშენებაში დიდი შე-მწეობა აღმოუჩინა ამ მრევლს ყუ-ვლად სამლელელ იმერეთის ეპი-სკოპიზმა; იცის მრევლის სიღარიბე, მათი შეუძლებლობა და დიდი შემ-წეობა აღმოუჩინა. ეგრედვე კომიტე-ტმა მრევლს გარეშე ბევრი ფული შეაგროვა, თუ ვაჭრებისგან, თუ სხვა-და სხვა შეძლებულთაგან, და მოახმარა ეკულესიას. აგრედვე კომიტეტმა თხოვნა მიართვა 1888 წელს ხელ-შიფე იმპერატორს და უმაღლეს ბრძანებით უწმ. სინორისაგან მოუ-ვიდათ სამი ათას მანეთის შემწეო-ბა და ამ გვარად ააგეს მშვენიე-რი გუმბათიანი ეკულესია, რომელიც იმ გვარ მაღლობ და გამოჩენილ ად-გილზეა, რომ შეიძლება ითქვას, მთელი ქუთაისის გვირგვინიაო. ახლა ამ მრევლს აქვს ასაშენებელი სამრევ-ლო ეპეკულესის გალავანი და ის ლად დანიშნულ სასაფლაოს მოწყო-ბა, რომელიც თხოულობს ხარჯს და ღმერთმა მისცეც შეძლება, რომ ყოველივე ეს აღასრულობ და, თუ ერთგულად მოპერიდეს საქმეს ხელი, კიდეც აღასრულებენ. ამას გარდა ადგილობრივმა მღვდელმა განიზრახა სკოლისთვის შენობის აგებაც. ახლა იქნება ზოგიერთს გაუკვირდეს: ეგე-თი ღარიბი თუ არის მრევლი და სხვა საქმეც აქვს, რა დროს სკოლის შენობაა. მაგრამ აქ უნდა შევნიშ-ოთ, რომ სკოლის სახლის აშენება განიზრახა მღვდელმა წარსულ წელ-ში, როცა სასაფლაო მრევლს ეპე-კულესის გალავანში ჰქონდა და სასაფ-ლაოზე ზრუნვა და ხარჯი არა სჭირ-დებოდა; გარდა ამისა სამრევლო დაწყებულია და ერთი სართული აშენებულია და დანარჩენს, ე. ი. სა-ძრეკლოს მოთავებას, ახლად დანიშ-ულ სასაფლაოს მოწყობას, რასა-კვირველია, ხარჯი და შრომა დას-ჭირდება, მაგრამ სკოლის საქმეს, ჩა-კი წინად დაწყებული იყო, არ უნდა შეაშვას ხელი და ფიქრობს იქმნართოს გარეშე პირთ, კეთილ-ნებლობით შემწირველებს, შეაგ-როვს ფული და ეგრედ შეგროვილ ცულით ააშენოს სკოლისთვის სახლი. და ვანკ-კი იცის, მართლაც, მრევ-ლის სიღარიბე და სკოლის მიშვნე-ლობა და საჭიროება ყველასთვის და უმეტეს ამ მრევლისთვის, რო-ელსაც არ შეუძლია იღზარდოს ავშვი სიღარიბის გამო, უსათუოდ, რ დაიშურებს თავის წვლილს, მეშწეობის ხელს გაუწვდის ამ კეთილ

საქმეს. იმედია, რომ ამ სკოლის სახ-ლის აშენებაში შეეწევინ გულ-კეთილნი სწავლულნი და უსწავლე-ლნი, ვაჭარნი და ხელოსანნი, ქალი და კაცი და მით დის შემწეობას აღმოუჩენენ ზემო აღნიშნულ ეკულე-სის მრევლს; რასაც შეიძლება, რასა-კვირველია, თვითონ მრევლიც შეე-წევა ამ კეთილს და მათვის საშვი-ლიშვილო საქმეს. როგორც გავიგეთ, ცოტაოდენი კიდეც შეუგროვებიათ ამ საქმისთვის. ვისურვებთ და ღმერთს ვსთხოვთ, რომ ეს საქმე კეთილად დაგვირგვინებულიყოს, როგორც მო-თავდა და დაგვირგვინდა ამ მრევ-ლის ეკულესის შენობა.

უცნობელაძე.

---

## დაუსახთაო

„C.-Пет. Вѣд.“-ი იუწყება, რომ 25 მაისს ქალაქ ეგოროვესში, ხლუ-დოვის ქარხანაში მუშებმა არეულო-ბა მოახდინეს. საქმის ვითარება ასე ყოფილია. ხლუდოვის ქარხანაში ახ-ლად მისულმა დირექტორმა ახალი წესები შემოიღო თურმე. მუშებს უბრძანა, ქარხანის მანქანები კვირა-უქმე დღეს, დილის ათ საათამდე სწმინდეთ, და არა სამუშაო დღეს, როგორც უწინ ყოფილაო. ჯამაგირ-საც წინად ვერ მოგცემთ და ვისაცა ჰსუს, შეუძლიან ნისიად დახარჯოს ქარხნის დუქნიდგვან, რაც დასჭარდე-ბაო. რაღვანაც ქარხნის დუქნში ყველაფერი თითქმის ერთიანობის ის- ყიდებოდა, და მუშებს-კი ისეც მცი-რე ჯამაგირები ჰქონდათ, ამ გვარმა განკარგულებამ ააღლვა ისინი დროსა და შემთხვევას ეძებდნენ გა-მოეშკარავებინათ ეს თავისი უკავი-ფილატება და მექარხნეზედ ამოგეარათ გულის ბუხარა.

ეს უკავიფილება გაორკეცდა იმ გარემოებითაც, რომ ერთი ქარ-ხნის ზედამხედველთაგანი მოსვენებას არ აძლევდა თვალ-საჩინო მუშა ქალებს. 25 მაისს, რო წაც აღგი-ლობრივი ჯარი სააღლუ დ სხვაგან გაემვზავრა, ნასადილევის ორ სათ-ზედ მუშებმა უარი განაცხადეს მუ-შაობაზედ და მოითხოვეს: ახალ დი-რექტორის განკარგულება გაუქმებულ იქმნას, ჯამაგირი ფულად მიეცეთ და არა საქონელ-სანოვაგით, ჯამაგირე-ბი მოემატოთ და ის მოარშიყეც მო-აშორონ; თუ კიდევ ისე თავ შეუკა-ვებლიად მოიქცევა.

ქარხნის გამგეობამ ამ პირობათა განხილვა „სახვალიოდ“ გადასდო და მუშებს ისევ სამუშაოზედ მიუთითა. მაგრამ აღელვებულ - გაბრაზებულმა მუშებმა „ხვალის“ აღარ მოუცადეს და მიესივნენ ქარხანას. მილეწ-მო-ლეწეს სართავი მანქანები, მიანგრ-მოანგრიეს სამზარეულო, დაჭიუწეს და გარედ გადაჭიურეს დაზიადებული ქარვილები, დახიეს ქარხნის დავთ-რები, ჩალეწეს ფანჯრის შუშები, ავეჯეულობა და სხვ. ერთის სიტყ-ვით ქარხნის ერთი განკავილება მთლად გაანადგურეს, ხოლო დანა-რჩენებისათვის ხელიც არ უხლიათ. ამ არეულ-დარეულობაში მხოლოდ ამ ერთ განკავილების ორი ათასშა მუშამ მიიღო მონაწილეობა, დანა-რჩენი სამი ათასი არც-კი გარე-ვია. მართალია, ისე მიანგრ-მოანგ-რიეს ეს განკავილება, მაგრამ თვით

ଶ୍ରୀପ୍ରତିବନ୍ଦି

„С.-Пет. Вѣд.“ - о иѹ҃шѹѓа, когд  
25 გაისს ქალაქ ეგოროვსკში, ხლუ-  
დოვის ქარხანაში მუშებმა არეულო-  
ბა მოახდინესო. საქმის ვითარება ასე  
ყოფილა. ხლუდოვის ქარხანაში ახ-  
ლად მისულმა დირექტორმა ახალი  
წესები შემოიღო თურქე. მუშებს  
უზრძანა, ქარხანის მანქანები კვირა-  
უშე დღეს, დილის ათ საათამდე  
სწმინდეთ, და არა სამუშაო დღეს,  
როგორც უშინ ყოფილაო. ჯამაგირ-  
საც წინად ვერ მოგცემთ და ვისაცა  
ჰსურს, შეუძლიან ნისიად დახარჯოს  
ქარხნის დუქნილგან, რაც დასჭარდე-  
ბაო. რაღანაც ქარხნის დუქნში  
ყველაფერი თითქმის ერთიანად ის-  
ყიდებოდა, და მუშებს-კი ისეც მცი-  
რე ჯამაგირები ჰქონდათ, ამ გვარმა  
განქარგულებამ ააღელვა ისინი  
დროსა და შემთხვევას ექტლენ გა-  
მოეაშკარავებინათ ეს თავისი უკმაყო-  
ფილოება და მექარხნეზედ ამოღყარათ  
აკოის ბოხრუ.

յև Սպասարքության քառակից  
մը գահեմոցիտաւը, ռոմ յրու յար-  
սնու Նշանակած վայրագան մռացնեցաւ  
առ օձլուզու տաղա-սահինոն մշշա  
յալցեց. 25 մասն, հու Ար օջոր-  
լութեան ջարո սաճլու զ սեցան  
զայմիչազրա, նասագուցքու ռա սատ-  
եց մշշեցմա յարո ցանաբժաւյս մշ-  
նառնաէց դա մռուտեռցես: Եսալ դո-  
րոյդուրուս ցանյահանցուլցեա ցաշմեցնուլ  
ոյմնաս, չամացորո պահագ մոյցու դա  
առա սայնութեանցագու, չամացորոց-  
նի մռյմանու դա ու մռարմուց մռ-  
աշուրոն, ու կուցք ույց ուա Շյույ-  
ց պահագ մռուշնու:

ქარხნის გამკეობამ ამ პირობათ  
განხილვა „სახვალიოდ“ გადასდო და  
მუშებს ისევ სამუშაოზედ მიუთითა.  
მაგრამ აღელვებულ - გაბრაზებულმა  
მუშებმა „ხვალის“ აღარ მოუტადეს  
და მიესივნენ ქარხანას. მიღეწ-მო-  
ლეწეს სართავი მანქანები, მიანგრ-  
მოანგრიეს სამზარეულო, დაჰუწეს  
და გარედ გადაჲყარეს დამზადებული  
ქარხნის, დახიეს ქარხნის დავთ-  
რები, ჩალეწეს ფანჯრის შუშები,  
ავეჯეულობა და სხვ. ერთის სიტყ-  
ვით ქარხნის ერთი განყოფილება  
მთლიად გაანადგურეს, ხოლო დანა-  
რჩენებისათვის ხელიც არ უხლიათ.  
ამ არეულ-დარეულობაში მხოლოდ  
ამ ერთ განყოფილების ორი ათასშია  
მუშამ მიიღო მონაწილეობა, დანარ-  
ჩენი სამი ათასი არც-კი გარე-  
ვია. მართალია, ისე მიანგრ-მოანგ-  
რიეს ეს განყოფილება, მაგრამ თვით

I

II \*)

უმორჩილესად გთხოვთ, ნება მიბო-  
ოთ თქვენის გაზეთის საშვალებით და-  
ი მაღლობა შეესწირო ჩემის მხრით  
ა ჩემდა ოწმუნებულ მოკელის მხრით  
მათ, ოომეჯოთაც არ დამშერს და შე-  
ოსტირეს ფული ქეთაისის წმ. გიორ-  
გის ეპექესიასთან დასარსებელ სამრევ-  
ო სკოლის სასლას აღსამენებლად და  
გრეთვე ქნის მართამ ბესარიონ სელუ-  
ლიშვილის ასულს და მის დებს, ოო-  
ლოთაც დადი შრომა მიღეს ამ ფულის  
ეპერებაზე; ამასთანავე უმორჩილესად  
თხოვთ დაბეჭდოთ სა შემოწირველთა:  
რაფინა ა. გ. ზორბეგაუმ 100 მანეთი,  
უარსაბ თეატრაზის ძემ ღლლუმ 15 პ.,  
ა. კ. თოფერამ 15 პ., დ. ა. ლორთქე-  
ვანიძემ 15 პ., გ. ნ. ჩიგვაძემ 15 პ.,  
ეპენოზმა დ. იარალიანცმა 10 პ., დ. კ.  
ეპერებულიძემ 10 პ., დ. ბ. სელულევა-  
ვილმა 10 პ., კ. ა. ს. ლორთქიაფა-  
იძემ 10 პ., კ. მ. ლ. ფალაგამ 10 პ.,  
ა. ა. ნაზაროვმა 5 პ., გ. ს. ბარათა-  
ვილმა 5 პ., კ. რ. უაფიანმა 5 პ.,  
ნ. პ. ლ. წულიკიძემ 5 პ., ა. ზ. გე-  
ვესანმა 5 პ., მმ. გ. და ბ. გიზირა-  
მა 5 პ., ა. ს. საკუარელიძემ 5 პ.,  
ნ. ს. ს. ლორთქიაფანიძემ 5 პ., კ.  
ნ. ნ. მაქელაძემ 3 პ., კ. ა. ი. ბაგ-  
ატარანმა 3 პ., ბ. ბ. გამრეცელმა  
3 პ., მ. კ. დარასკელაძემ 3 პ., გ. ა.  
ემელურიამ 3 პ., კ. ა. შ. ლორთქე-  
ვანიძემ 3 პ., კ. ა. ი. გ. მელიქაშვილმა 3  
პ., მ. ა. ულენტმა 2 პ., კ. პ. გარდა-  
ოვასამ 2 პ., დ. ნ. ა. ადგუშელიმელმა  
1 პ., ა. პ. ჭავანმა 2 პ., დ. ნ. ბაქ-  
ასძემ 2 პ., ელ. კონს. ჭანიგა 1 პ.,  
ნ. ელას. გ. მაქელაძისამ 1 პ., ა. გ.  
არატიშელიმა 1 პ., ს. ს. დათვშეძემ 1  
პ., თ. ა. მთავრიშვილ 1 პ., კ. კ. გა-  
იძემ 1 პ., მ. ნ. გრაიანცისამ 1 პ.,

\*) უმორჩილესად ესთხოვ გაზეთ „Новое  
Богословие“-ს რედაქციას ეს წერილი სრუ-  
ლად გადაბეჭდოს თავის პატივუებულ გა-  
ითში. მო. ნიკოლა ალექსანდრეოვი

